

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติแบบ F
SS	แทน	ผลรวมยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
Sig	แทน	ระดับการมีนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
df	แทน	ชั้นความเป็นอิสระ
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าร้อยละ

2. ระดับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากร ราชดำเนิน โดยภาพรวม และเป็นรายชื่อ ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นรายด้านและโดย ภาพรวม วิเคราะห์โดยใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทางสถิติได้ทำ การทดสอบผลต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ้ (Scheffe')

4. ข้อเสนอแนะแนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน จาก แบบสอบถามปลายเปิด สรุปเรียงความถี่มากไปหาน้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและ ศาสนารายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	35	9.09
1.2 ครูผู้สอน	140	36.36
1.3 นักเรียน	210	54.55
รวม	385	100.00
2. ศาสนา		
2.1 พุทธ	363	94.28
2.2 คริสต์	17	4.42
2.3 อิสลาม	5	1.30
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสถานภาพและศาสนาที่นับถือ ดังนี้

สถานภาพ คือ กึ่งหนึ่งเป็นนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.55 รองลงมา คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 36.36 และผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.09

ศาสนาที่นับถือ คือ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 94.28 รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 4.42 และศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 1.30

2. ระดับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากร รายละเอียดดังตารางที่ 4 ถึงตารางที่ 11

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง
1. วินัย	4.36	0.70	มาก	3.98	0.82	มาก	3.46	0.86	ปานกลาง	3.73	0.83	มาก
2. ความรับผิดชอบ	4.51	0.60	มากที่สุด	4.15	0.69	มาก	3.45	0.70	ปานกลาง	3.80	0.69	มาก
3. การปฏิบัติตามหลักศาสนา	4.57	0.58	มากที่สุด	4.07	0.73	มาก	3.50	0.76	ปานกลาง	3.80	0.73	มาก
4. ซื่อสัตย์สุจริต	4.61	0.54	มากที่สุด	4.04	0.75	มาก	3.42	0.72	ปานกลาง	3.75	0.72	มาก
5. ความเมตตากรุณา	4.55	0.55	มากที่สุด	4.21	0.66	มาก	3.66	0.67	มาก	3.94	0.66	มาก
6. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.65	0.55	มากที่สุด	4.15	0.67	มาก	3.57	0.67	มาก	3.88	0.66	มาก
7. การประหยัด	4.50	0.63	มาก	3.92	0.79	มาก	3.25	0.79	ปานกลาง	3.61	0.78	มาก
โดยภาพรวม	4.54	0.59	มากที่สุด	4.07	0.73	มาก	3.47	0.74	ปานกลาง	3.79	0.72	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเมตตากรุณา ($\bar{X} = 3.94$) ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X} = 3.88$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ($\bar{X} = 3.80$) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.75$) ด้านวินัย ($\bar{X} = 3.73$) และด้านการประหยัด ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ของบุคลากร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X} = 4.65$) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.61$) ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ($\bar{X} = 4.57$) ด้านความเมตตากรุณา ($\bar{X} = 4.55$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.51$) และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประหยัด ($\bar{X} = 4.50$) และด้านวินัย ($\bar{X} = 4.36$)

2. ครูผู้สอน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย คือ ด้านความเมตตากรุณา ($\bar{X} = 4.21$) ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ($\bar{X} = 4.07$) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.04$) ด้านวินัย ($\bar{X} = 3.98$) และด้านการประหยัด ($\bar{X} = 3.92$)

3. นักเรียน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านความ เมตตากรุณา ($\bar{X} = 3.66$) ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X} = 3.57$) และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ($\bar{X} = 3.50$) ด้านวินัย ($\bar{X} = 3.46$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.45$) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.42$) และด้านการประหยัด ($\bar{X} = 3.25$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามสถานภาพ ด้านวินัย เป็นรายชื่อ

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.29	0.46	มาก	4.09	0.64	มาก	3.59	0.66	มาก	3.83	0.65	มาก
1. การแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบ	4.44	0.61	มาก	4.01	0.75	มาก	3.69	0.69	มาก	3.87	0.73	มาก
2. การเข้าแถวหน้าเสาธงเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.20	0.68	มาก	3.78	0.81	มาก	3.40	0.77	ปานกลาง	3.61	0.80	มาก
3. การเดินขึ้นลงบันไดถูกต้องตามกำหนด	4.54	0.70	มากที่สุด	4.32	0.68	มาก	3.64	0.78	มาก	3.97	0.76	มาก
4. การเข้าเรียนตรงเวลา	4.43	0.88	มาก	4.25	0.97	มาก	3.61	0.96	มาก	3.91	0.99	มาก
5. การไม่หนีเรียน	4.34	0.64	มาก	3.94	0.97	มาก	3.62	0.90	มาก	3.80	0.92	มาก
6. การไม่ทะเลาะวิวาท	4.33	0.84	มาก	3.75	0.83	มาก	3.05	0.74	ปานกลาง	3.42	0.87	ปานกลาง
7. การทิ้งขยะถูกที่และเก็บขยะที่พบเห็น	4.31	0.80	มาก	3.69	0.89	มาก	3.11	0.81	ปานกลาง	3.43	0.90	ปานกลาง
8. การเข้าคิวซื้ออาหารหรือน้ำดื่ม	4.36	0.70	มาก	3.98	0.82	มาก	3.46	0.86	ปานกลาง	3.73	0.83	มาก
โดยรวม												

จากตารางที่ 5 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านวินัยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การเข้าเรียนตรงเวลา ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ การไม่หนีเรียน ($\bar{X} = 3.91$) และการเข้าแถวหน้าเสาธงเป็นระเบียบ เรียบร้อย ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การทิ้งขยะถูกที่และเก็บขยะที่พบเห็น ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมา คือ การเข้าคิวซื้ออาหารหรือน้ำดื่ม ($\bar{X} = 3.43$) และการเดินขึ้นลงบันได ถูกต้องตามกำหนด ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 7 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้าเรียนตรงเวลา ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ การเข้าแถวหน้าเสาธงเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.44$) และการไม่หนีเรียน ($\bar{X} = 4.43$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเดินขึ้นลงบันไดถูกต้องตามกำหนด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ การแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบ ($\bar{X} = 4.29$) และการเข้าคิวซื้ออาหารหรือน้ำดื่ม ($\bar{X} = 4.31$)

2. ครูผู้สอน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านวินัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย คือ การเข้าเรียนตรงเวลา ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ การไม่หนีเรียน ($\bar{X} = 4.25$) และการแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบ ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเข้าคิวซื้ออาหารหรือน้ำดื่ม ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมา คือ การทิ้งขยะถูกที่และเก็บขยะที่พบเห็น ($\bar{X} = 3.75$) และการเดินขึ้นลงบันไดถูกต้องตามกำหนด ($\bar{X} = 3.78$)

3. นักเรียน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านวินัยโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้าแถวหน้าเสาธงเป็นระเบียบ เรียบร้อย ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมา คือ การเข้าเรียนตรงเวลา ($\bar{X} = 3.64$) และการไม่ทะเลาะวิวาท ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทิ้งขยะถูกที่และเก็บขยะที่พบเห็น ($\bar{X} = 3.05$) รองลงมา คือ การเข้าคิวซื้ออาหารหรือน้ำดื่ม ($\bar{X} = 3.11$) และการเดินขึ้นลงบันไดถูกต้องตามกำหนด ($\bar{X} = 3.40$)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน												
6. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อ ศึกษาค้นคว้าหรือการเล่นกีฬา ศิลปะ และดนตรี	4.37	0.65	มาก	4.08	0.73	มาก	3.39	0.70	ปานกลาง	3.73	0.71	มาก
7. การยอมรับต่อผลกระทบของตนเองแม้ต้อง ถูกทำโทษ	4.54	0.56	มากที่สุด	4.09	0.65	มาก	3.36	0.71	ปาน กลาง	3.73	0.67	มาก
8. การดูแลรักษาสถาปัตยกรรมสถานศึกษาและ สาธารณสมบัติของชุมชนอื่น ๆ	4.66	0.48	มากที่สุด	4.15	0.71	มาก	3.40	0.69	ปาน กลาง	3.78	0.68	มาก
โดยรวม	4.51	0.60	มากที่สุด	4.15	0.69	มาก	3.45	0.70	ปาน กลาง	3.80	0.69	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนครบถ้วนก่อนมาโรงเรียน และ การช่วยงานโรงเรียนและงานชุมชนอื่นด้วยความเต็มใจและเสียสละ ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมา คือ การทำหน้าที่ของตนเอง เช่น เวิร์ทำความสะอาด หัสน้ำห้อง หรือคณะกรรมการนักเรียน ด้วยความทุ่มเทและเสียสละ ($\bar{X} = 3.84$) และการทำความสะอาดบริเวณตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.79$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อศึกษาค้นคว้า หรือการเล่นกีฬา ศิลปะ และดนตรี และการยอมรับต่อผลการกระทำของตนเองเมื่อต้องถูกลงโทษ ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมา คือ การทำงานและส่งงานครูแต่ละรายวิชาตรงตามเวลาดำหนด ($\bar{X} = 3.74$) และการดูแลรักษาสมบัติของสถานศึกษาและสาธารณสมบัติของชุมชนอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านความ รับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุดจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดูแล รักษาสมบัติของสถานศึกษาและสาธารณสมบัติของชุมชนอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา คือ การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนครบถ้วนก่อนมาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.58$) และการทำหน้าที่ของตนเอง เช่น เวิร์ทำความสะอาด หัสน้ำห้อง หรือคณะกรรมการนักเรียนด้วยความทุ่มเทและเสียสละ ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อศึกษาค้นคว้า หรือการเล่นกีฬา ศิลปะ และดนตรี ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมา คือ การทำงานและส่งงานครูแต่ละ รายวิชาตรงตามเวลาดำหนด ($\bar{X} = 4.40$) และการทำความสะอาดบริเวณตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.46$)

2. ครูผู้สอน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การช่วยงาน โรงเรียนและงานชุมชนอื่นด้วยความเต็มใจและเสียสละ ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา คือ การทำหน้าที่ของตนเอง เช่น เวิร์ทำความสะอาด หัสน้ำห้อง หรือ คณะกรรมการนักเรียนด้วยความทุ่มเทและเสียสละ ($\bar{X} = 4.24$) และการจัดเตรียมอุปกรณ์ การเรียนครบถ้วนก่อนมาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทำงานและ ส่งงานครูแต่ละรายวิชาตรงตามเวลาดำหนด ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ การใช้เวลาว่างให้เกิด

ประโยชน์เพื่อศึกษาค้นคว้าหรือการเล่นกีฬา ศิลปะ และดนตรี ($\bar{X} = 4.08$) และการยอมรับต่อผลกระทบของตนเองแม้ต้องถูกทำโทษ ($\bar{X} = 4.09$)

3. นักเรียน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ชื่อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 7 ชื่อ รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การช่วยงานโรงเรียนและงานชุมชนอื่นด้วยความเต็มใจและเสียสละ ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมา คือ การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนครบถ้วนก่อนมาโรงเรียน ($\bar{X} = 3.50$) และการทำงานและส่งงานครูแต่ละรายวิชาตรงตามเวลากำหนด ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การยอมรับต่อผลกระทบของตนเองแม้ต้องถูกทำโทษ ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมา คือ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อศึกษาค้นคว้าหรือการเล่นกีฬา ศิลปะ และดนตรี ($\bar{X} = 3.39$) และการดูแลรักษาสมบัติของสถานศึกษาและสาธารณสมบัติของชุมชนอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.40$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำนวนตามสถานภาพ ด้านการปฏิบัติตามหลักศาสนา เป็นรายชื่อ

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.62	0.50	มากที่สุด	4.34	0.63	มาก	3.81	0.67	มาก	4.08	0.64	มาก
1. การปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือเป็นประจำ	4.61	0.60	มากที่สุด	4.33	0.66	มาก	3.69	0.67	มาก	4.01	0.66	มาก
2. การรู้จักมารยาทและมีมารยาทในการปฏิบัติตัวต่อผู้นำศาสนา	4.51	0.61	มากที่สุด	4.24	0.70	มาก	3.56	0.82	มาก	3.89	0.76	มาก
3. การสวมมนต์ไหว้พระหรือพิธีทางศาสนาที่โรงเรียนและที่บ้านเป็นประจำ	4.60	0.55	มากที่สุด	3.98	0.66	มาก	3.36	0.75	ปานกลาง	3.70	0.70	มาก
4. การนำหลักศาสนามาใช้ในการเรียนหรือการครองตน	4.49	0.56	มากที่สุด	3.89	0.75	มาก	3.37	0.71	ปานกลาง	3.66	0.71	มาก
5. การปฏิบัติขั้นตอนของพิธีการทางศาสนาได้เป็นอย่างดี												

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
			การ ปลูกฝัง			การ ปลูกฝัง						การ ปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน												
6. การเข้าวัดเพื่อทำบุญตามศาสนสถานต่างๆ หรือเข้าร่วมพิธีหรือบุญประเพณีของชุมชน	4.80	0.53	มากที่สุด	4.14	0.79	มาก	3.58	0.81	มาก	3.89	0.78	มาก
7. การทำบุญตักบาตรหรือเข้าร่วมพิธีกรรม ประจำเมืองในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา ที่นับถือ	4.66	0.54	มากที่สุด	4.17	0.77	มาก	3.60	0.80	มาก	3.90	0.77	มาก
8. การเป็นผู้บำเพ็ญในการประกอบพิธีกรรมทาง ศาสนาหรือแนะนำผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง	4.29	0.75	มาก	3.47	0.84	ปาน กลาง	3.01	0.85	ปาน กลาง	3.30	0.84	ปาน กลาง
โดยรวม	4.57	0.58	มากที่สุด	4.07	0.73	มาก	3.50	0.76	ปานกลาง	3.80	0.73	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านการปฏิบัติตน ตามหลักศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ การรู้จักมารยาทและมีมารยาทในการปฏิบัติตัวต่อผู้นำศาสนา ($\bar{X} = 4.01$) และการทำบุญตักบาตรหรือเข้าร่วมพิธีกรรมประจำเนื่องในโอกาสวันสำคัญ ทางศาสนาที่นับถือ ($\bar{X} = 3.90$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้นำในการประกอบ พิธีกรรมทางศาสนาหรือแนะนำผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมา คือ การปฏิบัติขั้นตอน ของพิธีกรรมทางศาสนาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.66$) และการนำหลักศาสนามาใช้ในการเรียนหรือ การครองตน ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านการ ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 6 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้าวัดเพื่อทำบุญตามศาสนสถานต่าง ๆ หรือเข้าร่วมพิธีหรือบุญประเพณีของชุมชน ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา คือ การทำบุญตักบาตรหรือเข้าร่วมพิธีกรรมประจำเนื่องในโอกาสวันสำคัญ ทางศาสนาที่นับถือ ($\bar{X} = 4.66$) และการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.62$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือแนะนำผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ การปฏิบัติขั้นตอนของพิธีกรรมทางศาสนาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.49$) และการสวดมนต์ไหว้พระหรือพิธีทางศาสนาที่โรงเรียนและที่บ้านเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.51$)

2. ครูผู้สอน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการปฏิบัติตนตาม หลักศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตน ตามหลักศาสนาที่นับถือเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ การรู้จักมารยาทและมีมารยาท ในการปฏิบัติตัวต่อผู้นำศาสนา ($\bar{X} = 4.33$) และการสวดมนต์ไหว้พระหรือพิธีทางศาสนาที่ โรงเรียนและที่บ้านเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเป็นผู้นำใน การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือแนะนำผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือ การปฏิบัติขั้นตอนของพิธีกรรมทางศาสนาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.89$) และการนำหลักศาสนามาใช้ ในการเรียนหรือการครองตน ($\bar{X} = 3.98$)

3. นักเรียน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมา คือ การรู้จักมารยาทและมีมารยาทในการปฏิบัติตัวต่อผู้นำศาสนา ($\bar{X} = 3.69$) และการทำบุญตักบาตรหรือเข้าร่วมพิธีกรรมประจำเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาที่นับถือ ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเป็นผู้ดำเนินการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือแนะนำผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 3.01$) รองลงมา คือ การนำหลักศาสนาใช้ในการเรียนหรือการครองตน ($\bar{X} = 3.36$) และการปฏิบัติขั้นตอนของพิธีกรรมทางศาสนาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.37$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เป็นรายข้อ

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับการ
			การ			การ						
1. การเก็บของตกส่งคืนเจ้าของเสมอแม้จะมีค่าเพียงใดทุกครั้ง	4.77	0.49	มากที่สุด	4.27	0.69	มาก	3.68	0.78	มาก	3.99	0.72	มาก
2. การไม่ลอกการบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน	4.29	0.71	มาก	3.66	0.81	มาก	2.98	0.73	ปานกลาง	3.35	0.76	ปานกลาง
3. การไม่หยิบสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต	4.66	0.54	มากที่สุด	3.93	0.96	มาก	3.47	0.71	ปานกลาง	3.75	0.79	มาก
ไม่ลักขโมย												
4. การพูดแต่ความจริงไม่เคยโกหก	4.31	0.76	มาก	3.74	0.71	มาก	3.14	0.67	ปานกลาง	3.46	0.69	ปานกลาง
5. การไม่เอาเปรียบผู้อื่นหรือแม่จะมีโอกาส	4.69	0.47	มากที่สุด	3.94	0.80	มาก	3.33	0.70	ปานกลาง	3.68	0.72	มาก
6. การไม่คอร์รัปชันคิด โกงใคร	4.83	0.38	มากที่สุด	4.23	0.82	มาก	3.52	0.75	มาก	3.90	0.74	มาก
7. การยืมสิ่งของเพื่อนแล้วนำส่งคืนทุกครั้ง	4.74	0.44	มากที่สุด	4.49	0.63	มาก	3.71	0.77	มาก	4.08	0.69	มาก
8. การทำตามคำพูด คำสัญญาของตนเอง	4.60	0.50	มากที่สุด	4.08	0.61	มาก	3.51	0.66	มาก	3.81	0.63	มาก
โดยรวม	4.61	0.54	มากที่สุด	4.04	0.75	มาก	3.42	0.72	ปานกลาง	3.75	0.72	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านชื่อเสียงสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การยืมสิ่งของเพื่อนแล้วนำส่งคืนทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ การเก็บของตกส่งคืนเจ้าของเสมอแม้จะมีค่าเพียงใด ทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.99$) และการไม่คอร์รัปชันคดโกงใคร ($\bar{X} = 3.90$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การไม่ลอกการบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมา คือ การพูดแต่ความจริง ไม่เคยโกหก ($\bar{X} = 3.46$) และการไม่เอาเปรียบผู้อื่นหรือแม้จะมีโอกาส ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านชื่อเสียงสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 6 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การไม่คอร์รัปชันคดโกงใคร ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมา คือ การเก็บของตกส่งคืนเจ้าของเสมอแม้จะมีค่าเพียงใดทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.77$) และการยืมสิ่งของเพื่อนแล้วนำส่งคืนทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.74$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การไม่ลอกการบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ การพูดแต่ความจริง ไม่เคยโกหก ($\bar{X} = 4.31$) และการทำตามคำพูด คำสัญญาของตนเอง ($\bar{X} = 4.60$)

2. ครูผู้สอน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านชื่อเสียงสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การยืมสิ่งของเพื่อนแล้วนำส่งคืนทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ การเก็บของตกส่งคืนเจ้าของเสมอแม้จะมีค่าเพียงใดทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.27$) และการไม่คอร์รัปชันคดโกงใคร ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การไม่ลอกการบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมา คือ การพูดแต่ความจริง ไม่เคยโกหก ($\bar{X} = 3.74$) และการไม่หยิบสิ่งของผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ลักขโมย ($\bar{X} = 3.93$)

3. นักเรียน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านชื่อเสียงสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การยืมสิ่งของเพื่อนแล้วนำส่งคืนทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมา คือ การเก็บของตกส่งคืนเจ้าของเสมอแม้จะมีค่าเพียงใดทุกครั้ง

($\bar{X} = 3.68$) และการไม่คอร์ปชั่นคดโกงใคร ($\bar{X} = 3.52$) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การไม่ลอกการบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน ($\bar{X} = 2.98$) รองลงมา คือ การพูดแต่ความจริงไม่เคยโกหก ($\bar{X} = 3.14$) และการไม่เอาเปรียบผู้อื่นหรือแม่จะมีโอกาส ($\bar{X} = 3.33$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามสถานภาพ ด้านความเมตตาคุณากร เป็นรายชื่อ

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน												
1. การมีจิตเมตตาไม่ทุบตี หรือทำร้ายใคร ไม่เบียดเบียนใคร	4.43	0.56	มาก	4.19	0.64	มาก	3.67	0.72	มาก	3.93	0.68	มาก
2. การเข้าใจผู้อื่นและเห็นใจผู้อื่นหรือไม่ทำให้ ผู้อื่นเดือดร้อน	4.52	0.51	มากที่สุด	4.21	0.61	มาก	3.68	0.64	มาก	3.95	0.62	มาก
3. การให้อภัยเสมอตามคติธรรมระงับ ด้วยการไม่จองเวร	4.51	0.51	มากที่สุด	4.10	0.70	มาก	3.59	0.64	มาก	3.86	0.65	มาก
4. การไม่ดูถูกเหยียดหยามหรือเหยียด ต่ำตมิผู้อื่น	4.40	0.74	มาก	4.25	0.65	มาก	3.55	0.69	มาก	3.88	0.68	มาก
5. การบริจาคสิ่งของหรือเงินทองให้แก่ ผู้ด้อยโอกาสหรือคนยากจนเสมอ	4.54	0.56	มากที่สุด	3.93	0.86	มาก	3.71	0.73	มาก	3.86	0.76	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน												
6. การแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อน ประสบความสำเร็จ	4.66	0.59	มากที่สุด	4.57	0.54	มากที่สุด	3.92	0.64	มาก	4.22	0.60	มาก
7. การตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน	4.71	0.46	มากที่สุด	4.31	0.66	มาก	3.77	0.66	มาก	4.05	0.64	มาก
8. การอาสาหรือความกระตือรือร้น ในการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ	4.60	0.50	มากที่สุด	4.04	0.70	มาก	3.44	0.66	ปานกลาง	3.78	0.66	มาก
โดยรวม	4.55	0.55	มากที่สุด	4.21	0.66	มาก	3.66	0.67	มาก	3.94	0.66	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านความเมตตา กรุณา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแสดงความยินดีเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา คือ การเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ($\bar{X} = 4.05$) และการเข้าใจผู้อื่นและเห็นใจผู้อื่น หรือไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การอาสาหรือ ความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมา คือ การให้อภัยเสมอตาม คติเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร และการบริจาคสิ่งของหรือเงินทองให้แก่ผู้ด้อยโอกาสหรือ คนยากจนเสมอ ($\bar{X} = 3.86$) และการไม่ถูกรบกวนหรือเหยียบย่ำซ้ำเติมผู้อื่น ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านความ เมตตา กรุณา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุดจำนวน 6 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเต็มใจ ช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมา คือ การแสดงความยินดีเมื่อเพื่อน ประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.66$) และการอาสาหรือความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้อื่น อยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การไม่ถูกรบกวนหรือเหยียบย่ำ ซ้ำเติมผู้อื่น ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา คือ การมีจิตเมตตาไม่ทุบตี หรือทำร้ายใคร ไม่เบียดเบียนใคร ($\bar{X} = 4.43$) และการให้อภัยเสมอตามคติเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ($\bar{X} = 4.51$)

2. ครูผู้สอน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านความเมตตา กรุณา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 7 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแสดงความยินดีเมื่อ เพื่อนประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ การเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ($\bar{X} = 4.31$) และการไม่ถูกรบกวนหรือเหยียบย่ำซ้ำเติมผู้อื่น ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนรายข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริจาคสิ่งของหรือเงินทองให้แก่ผู้ด้อยโอกาสหรือคนยากจนเสมอ ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือ การอาสาหรือความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.04$) และการให้อภัยเสมอตามคติเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ($\bar{X} = 4.10$)

3. นักเรียน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 7 ข้อ และ อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแสดงความยินดีเมื่อเพื่อน

ประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา คือ การเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ($\bar{X} = 3.77$) และการบริจาคสิ่งของหรือเงินทองให้แก่ผู้ด้อยโอกาสหรือคนยากจนเสมอ ($\bar{X} = 3.71$) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การอาสาหรือความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมา คือ การไม่ถูกเหยียดหยามหรือเหยียดหย้าซ้ำเติมผู้อื่น ($\bar{X} = 3.55$) และการให้อภัยเสมอตามคติเวอร์ชั่มระงับด้วยการไม่จองเวร ($\bar{X} = 3.59$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำนวนตามสถานภาพ ด้านความเอื้อเพื่อเผยแพร่ เป็นรายชื่อ

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน												
1. การแบ่งปันสิ่งของและให้ความช่วยเหลือ เพื่อแบ่งแก่เพื่อนๆ เสมอ	4.64	0.60	มากที่สุด	4.29	0.62	มาก	3.66	0.60	มาก	3.98	0.61	มาก
2. การเสียดสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม	4.54	0.51	มากที่สุด	4.10	0.68	มาก	3.50	0.64	ปานกลาง	3.81	0.64	มาก
3. การรู้จักปลอบใจให้กำลังใจผู้อื่นที่ล้มเหลว มีปัญหา	4.70	0.53	มากที่สุด	4.22	0.61	มาก	3.58	0.63	มาก	3.91	0.61	มาก
4. การยิ้มเยื่อนแสดงน้ำใจต่อคนเจ็บป่วย	4.69	0.53	มากที่สุด	4.11	0.71	มาก	3.56	0.68	มาก	3.86	0.68	มาก
5. การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์หรือสิ่งของอื่นที่ตนเอง มีด้วยหลักเหตุผลและถูกต้องตามกฎหมาย	4.75	0.44	มากที่สุด	4.25	0.66	มาก	3.72	0.65	มาก	4.01	0.63	มาก
6. การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่เพื่อน เมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ	4.74	0.51	มากที่สุด	4.21	0.61	มาก	3.61	0.69	มาก	3.93	0.64	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		นักเรียน		โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน									
7. ไม่กักตุน แอบซ่อน อะไร ๆ ไว้ตั้งแต่ผู้เดียว	4.63	0.55	มากที่สุด	4.09	0.74	มาก	3.47	0.78	ปานกลาง
8. ให้ความช่วยเหลือถึงผู้อื่นเสมอเป็นกิจ ตนเอง	4.51	0.70	มากที่สุด	3.94	0.71	มาก	3.44	0.67	ปานกลาง
โดยรวม	4.65	0.55	มากที่สุด	4.15	0.67	มาก	3.57	0.67	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านความเอื้อเพื่อ เผื่อแผ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์หรือสิ่งของอื่นที่ตนเองมีด้วยหลักเหตุผล และถูกต้องตามกฎหมาย ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ การแบ่งปันสิ่งของและให้ความช่วยเหลือ เผื่อแผ่แก่เพื่อน ๆ เสมอ ($\bar{X} = 3.98$) และการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่เพื่อนเมื่อมีปัญหา ด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ให้ความช่วยเหลือกิจผู้อื่นเสมอ เป็นกิจตนเอง ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมา คือ ไม่กักตุน แอบซ่อนอะไร ๆ ไว้ใช้แต่ผู้เดียว ($\bar{X} = 3.80$) และการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพของ บุคลากร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านความ เอื้อเพื่อเผื่อแผ่โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน ระดับมากที่สุดทุกข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์หรือสิ่งของอื่น ที่ตนเองมีด้วยหลักเหตุผลและถูกต้องตามกฎหมาย ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา คือ การให้คำแนะนำ หรือคำปรึกษาแก่เพื่อนเมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.74$) และการรู้จักปลอบใจให้กำลังใจ ผู้อื่นที่ล้มเหลวมีปัญหา ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ความช่วยเหลือกิจผู้อื่น เสมอเป็นกิจตนเอง ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 4.54$) และไม่กักตุน แอบซ่อนอะไร ๆ ไว้ใช้แต่ผู้เดียว ($\bar{X} = 4.63$)
2. ครูผู้สอน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแบ่งปันสิ่งของและให้ความช่วยเหลือเผื่อแผ่แก่เพื่อน ๆ เสมอ ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์หรือสิ่งของอื่นที่ตนเองมีด้วยหลักเหตุผล และถูกต้องตามกฎหมาย ($\bar{X} = 4.25$) และการรู้จักปลอบใจให้กำลังใจผู้อื่นที่ล้มเหลวมีปัญหา ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ความช่วยเหลือกิจผู้อื่นเสมอเป็นกิจตนเอง ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมา คือ ไม่กักตุน แอบซ่อนอะไร ๆ ไว้ใช้แต่ผู้เดียว ($\bar{X} = 4.09$) และ การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 4.10$)
3. นักเรียน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 5 ข้อ และ

อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้เพื่อนชิมอุปกรณ์หรือ
สิ่งของอื่นที่ตนเองมีด้วยหลักเหตุผลและถูกต้องตามกฎหมาย ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมา คือ
การแบ่งปันสิ่งของและให้ความช่วยเหลือเพื่อแม่แก่เพื่อน ๆ เสมอ ($\bar{X} = 3.66$) และการให้
คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่เพื่อนเมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด คือ ให้ความช่วยเหลือกิจผู้อื่นเสมอเป็นกิจตนเอง ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมา คือ ไม่กักตุน
แอบซ่อนอะไร ๆ ไว้ใช้แต่ผู้เดียว ($\bar{X} = 3.47$) และการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม
($\bar{X} = 3.50$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามสถานภาพด้านการประหยัด เป็นรายชื่อ

	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน												
1. การเลือกซื้อเฉพาะสิ่งจำเป็นมีประโยชน์และใช้อย่างคุ้มค่า	4.34	0.59	มาก	4.04	0.75	มาก	3.39	0.77	ปานกลาง	3.71	0.75	มาก
2. การทะนุถนอมสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองให้ใช้ได้นาน ๆ และเกิดประโยชน์สูงสุด	4.54	0.56	มากที่สุด	4.02	0.73	มาก	3.44	0.78	ปานกลาง	3.75	0.74	มาก
3. การชวนขายหาวิธีเพิ่มรายได้ที่สุจริต เก็บออมและช่วยเหลือผู้ปกครองประหยัดลดค่าใช้จ่าย	4.57	0.50	มากที่สุด	4.03	0.74	มาก	3.31	0.81	ปานกลาง	3.68	0.76	มาก
4. การใช้น้ำและไฟของสถานศึกษา ที่บ้านของตนเอง และชุมชน อย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.61	0.65	มากที่สุด	4.08	0.71	มาก	3.33	0.75	ปานกลาง	3.72	0.73	มาก
5. การดูแลรักษาธรรมชาติ และธรรมชาติของชุมชน ด้วยความใส่ใจและให้เกิดความยั่งยืน	4.60	0.65	มากที่สุด	3.95	0.72	มาก	3.19	0.81	ปานกลาง	3.59	0.76	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

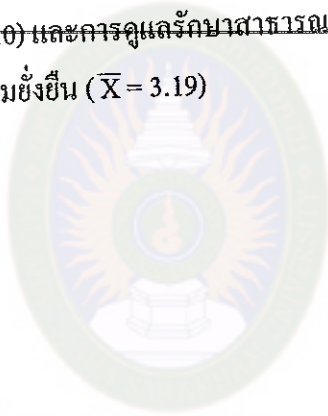
	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			นักเรียน			โดยรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปลูกฝัง
การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน												
6. การนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็น ของใช้ใหม่หรือดัดแปลงให้มีคุณค่าอยู่เสมอ	4.44	0.70	มาก	3.46	0.89	ปานกลาง	2.99	0.73	ปาน กลาง	3.29	0.79	ปานกลาง
7. การไม่ตามกระแสแฟชั่นหรือค่านิยมตะวันตก	4.43	0.70	มาก	3.74	0.94	มาก	3.10	0.80	ปานกลาง	3.45	0.84	ปานกลาง
8. การไม่ยึดติดตราสินค้าต่างประเทศและ นิยมไทย	4.51	0.70	มากที่สุด	4.01	0.87	มาก	3.27	0.86	ปานกลาง	3.65	0.85	มาก
โดยรวม	4.50	0.63	มาก	3.92	0.79	มาก	3.25	0.79	ปานกลาง	3.61	0.78	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านการประหยัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทะนุถนอมสิ่งของ เครื่องใช้ของตนเองให้ใช้ได้นาน ๆ และเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมา คือ การใช้น้ำ และไฟของสถานศึกษา ที่บ้านของตนเอง และชุมชน อย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.72$) และ การเลือกซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นมีประโยชน์และใช้อย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.71$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด คือ การนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ใหม่หรือตัดแปลงให้มีคุณค่าอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.29$) รองลงมา คือ การไม่ตามกระแสแฟชั่นหรือค่านิยมตะวันตก ($\bar{X} = 3.45$) และการดูแล รักษาสาธารณสมบัติ และธรรมชาติของชุมชน ด้วยความใส่ใจและให้เกิดความยั่งยืน ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการ ประหยัดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุดจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้น้ำ และไฟของสถานศึกษา ที่บ้านของตนเอง และชุมชน อย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติและธรรมชาติของชุมชนด้วยความใส่ใจและให้เกิด ความยั่งยืน ($\bar{X} = 4.60$) และการชวนขยายหาวิธีเพิ่มรายได้ที่สุจริต เก็บออม และช่วยเหลือ ผู้ปกครองประหยัดลดค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเลือกซื้อเฉพาะ สิ่งที่จำเป็นมีประโยชน์และใช้อย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ การไม่ตามกระแสแฟชั่น หรือค่านิยมตะวันตก ($\bar{X} = 4.43$) และการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ใหม่ หรือตัดแปลงให้มีคุณค่าอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.44$)
2. ครูผู้สอน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านการประหยัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 7 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้น้ำและไฟของ สถานศึกษา ที่บ้านของตนเอง และชุมชน อย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ การเลือกซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นมีประโยชน์และใช้อย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.04$) และการชวนขยายหาวิธี เพิ่มรายได้ที่สุจริต เก็บออม และช่วยเหลือผู้ปกครองประหยัดลดค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 4.03$) ส่วนรายข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ใหม่หรือตัดแปลงให้มี

คุณค่าอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมา คือ การไม่ตามกระแสแฟชั่นหรือค่านิยมตะวันตก ($\bar{X} = 3.46$) และการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และธรรมชาติของชุมชน ด้วยความใส่ใจและให้เกิดความยั่งยืน ($\bar{X} = 3.95$)

3. นักเรียน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านการประหยัดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทะนุถนอมสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองให้ใช้ได้นาน ๆ และเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมา คือ การเลือกซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นมีประโยชน์และใช้อย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.39$) และการใช้น้ำและไฟของสถานศึกษา ที่บ้านของตนเอง และชุมชน อย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ใหม่หรือตัดแปลงให้มีคุณค่าอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.99$) รองลงมา คือ การไม่ตามกระแสแฟชั่นหรือค่านิยมตะวันตก ($\bar{X} = 3.10$) และการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และธรรมชาติของชุมชน ด้วยความใส่ใจและให้เกิดความยั่งยืน ($\bar{X} = 3.19$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. ผลการเปรียบเทียบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน

ผลการเปรียบเทียบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนในสถานศึกษา
ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของ
บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 12 ถึงตารางที่ 13

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา
ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม
และรายด้าน ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน

ด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. วินัย	ระหว่างกลุ่ม	2	37.73	18.86	85.23**	0.00
	ภายในกลุ่ม	382	84.55	0.22		
	รวม	384	122.28			
2. ความ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	59.68	29.84	175.75**	0.00
	ภายในกลุ่ม	382	64.86	0.17		
	รวม	384	124.55			
3. การปฏิบัติ ตนตาม หลักศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	2	50.01	25.01	109.42**	0.00
	ภายในกลุ่ม	382	87.30	0.23		
	รวม	384	137.31			
4. ซื่อสัตย์ สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	2	61.12	30.56	158.53**	0.00
	ภายในกลุ่ม	382	73.64	0.19		
	รวม	384	134.76			
5. ความเมตตา กรุณา	ระหว่างกลุ่ม	2	38.63	19.31	122.39**	0.00
	ภายในกลุ่ม	382	60.28	0.16		
	รวม	384	98.91			
6. ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่	ระหว่างกลุ่ม	2	51.32	25.66	162.42**	0.00
	ภายในกลุ่ม	382	60.35	0.16		
	รวม	384	111.67			

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
7. การประหยัด	ระหว่างกลุ่ม	2	68.34	34.17	122.53**	0.00
	ภายในกลุ่ม	382	106.52	0.28		
	รวม	384	174.86			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	51.71	25.86	263.12**	0.00
	ภายในกลุ่ม	382	37.54	0.10		
	รวม	384	89.25			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ; ค่าทดสอบ $F = 4.70$ ($df = 2, 382$)

จากตารางที่ 12 พบว่า บุคลากรช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านการประหยัด

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
 โดยภาพรวมและรายด้าน ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน

ด้าน	สถานภาพ	\bar{X}	นักเรียน	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร
1. วินัย	นักเรียน	3.46	-	0.52**	0.90**
	ครูผู้สอน	3.98	-	-	0.38**
	ผู้บริหาร	4.36	-	-	-
2. ความรับผิดชอบ	นักเรียน	3.45	-	0.70**	1.06**
	ครูผู้สอน	4.15	-	-	0.36**
	ผู้บริหาร	4.51	-	-	-
3. การปฏิบัติตน ตามหลักศาสนา	นักเรียน	3.50	-	0.57**	1.07**
	ครูผู้สอน	4.07	-	-	0.50**
	ผู้บริหาร	4.57	-	-	-
4. ซื่อสัตย์สุจริต	นักเรียน	3.42	-	0.62**	1.19**
	ครูผู้สอน	4.04	-	-	0.57**
	ผู้บริหาร	4.61	-	-	-
5. ความเมตตากรุณา	นักเรียน	3.66	-	0.55**	0.89**
	ครูผู้สอน	4.21	-	-	0.34**
	ผู้บริหาร	4.55	-	-	-
6. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	นักเรียน	3.57	-	0.58**	1.08**
	ครูผู้สอน	4.15	-	-	0.50**
	ผู้บริหาร	4.65	-	-	-
7. การประหยัด	นักเรียน	3.25	-	0.67**	1.25**
	ครูผู้สอน	3.92	-	-	0.58**
	ผู้บริหาร	4.50	-	-	-
โดยภาพรวม	นักเรียน	3.47	-	0.60**	1.07**
	ครูผู้สอน	4.07	-	-	0.47**
	ผู้บริหาร	4.54	-	-	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ด้าน	สถานภาพ	\bar{X}	นักเรียน	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร
โดยภาพรวม	นักเรียน	3.47	-	0.60**	1.07**
	ครูผู้สอน	4.07		-	0.47**
	ผู้บริหาร	4.54			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้บริหารช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมากกว่าครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมากกว่าความคิดเห็นของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านวินัย ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน มากกว่าครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการปลูกฝังมากกว่าความคิดเห็นของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมากกว่าครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการปลูกฝังมากกว่าความคิดเห็นของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการปฏิบัติตามหลักศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมากกว่าครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการปลูกฝังมากกว่าความคิดเห็นของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมากกว่าครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการปลูกฝังมากกว่าความคิดเห็นของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านความเมตตากรุณา ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนมากกว่าครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการปลูกฝังมากกว่าความคิดเห็นของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

ของนักเรียนมากกว่าครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการปลูกฝังมากกว่าความคิดเห็นของนักเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการประหยัด ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของ
นักเรียนมากกว่าครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการปลูกฝังมากกว่าความคิดเห็นของนักเรียน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปรายครั้งที่ 14-16
ตารางที่ 14 แสดงความถี่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
ตามความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (n = 210)
1. ด้านวินัย	
1.1 ควรมีการจัดกิจกรรมการมีวินัยที่หลากหลาย เช่น การอบรม หน้าเสาธงการเข้าค่ายพัฒนาจิตกร ไหมรุม การประกวดมารยาท ไทย เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมที่ยั่งยืน.....	32
1.2 ควรมีการแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับความประพฤติ ทรงผม และการแต่งกาย แทนการลงโทษ.....	19
2. ความรับผิดชอบ	
2.1 ควรมีกิจกรรมพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน เช่น การรักษา ความสะอาด การดูแลรักษาต้นไม้ การตรงต่อเวลา.....	27
2.2 นักเรียนมีการพัฒนาด้านความพยายามและความอดทน พร้อมทั้งเหตุผลและลำดับความสำคัญในการปฏิบัติตน เพื่อให้มี ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง บุคคลอื่น และสังคม.....	16
3. ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา	
3.1 ควรมีรูปแบบการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา แก่นักเรียนที่น่าสนใจ เช่น การชมการ์ตูนธรรมะ การสนทนา ธรรมกับบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจ พอเพียง.....	26
3.2 ควรมีการสอดแทรกเนื้อหาความกตัญญูและการเคารพบพน้อม ต่อบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ ในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดีแก่นักเรียน.....	17

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (n = 210)
4. ด้านชื่อเสียงสุจริต	
4.1 ควรกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละสถานศึกษาเกี่ยวกับการไม่ลอกการบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความชื่อเสียงสุจริตในอนาคต.....	30
4.2 ควรจัดกิจกรรมฝึกฝนชื่อเสียงสุจริตแก่นักเรียน เช่น โครงการธนาคารความดี โครงการพุดดีศรี โรงเรียน.....	19
5. ด้านความเมตตากรุณา	
5.1 ควรสอดแทรกการแสดงความคิดเห็นเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จในการสอนแต่ละรายวิชา เช่น บทบาทสมมติ แสดงละคร ครูและผู้ปกครองทำเป็นแบบอย่าง.....	22
5.2 ควรมีกิจกรรมการบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือเพื่อนหรือบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจ เช่น บริจาคสิ่งของช่วยเหลือครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติ การเยี่ยมเพื่อนที่เจ็บป่วย การออกค่ายอาสาพัฒนาชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อปลูกฝังความเมตตากรุณาที่ดีงามแก่นักเรียน.....	15
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	
6.1 ควรมีกิจกรรมการปลูกฝังนักเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเสมอเป็นกิจตนเอง เช่น การแบ่งปันความรัก สิ่งของ และแรงงาน เพื่อช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนและสังคม.....	25
6.2 ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละวิชา เพื่อให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มร่วมกันและรวมกลุ่มช่วยเหลือสังคมหรือบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม.....	18
7. ด้านการประหยัด	
7.1 ควรจัดมีการบูรณาการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาหรือจัดตั้งชมรมรีไซเคิล เพื่อนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ใหม่หรือคัดแปลงให้มีคุณค่าอยู่เสมอ จำหน่ายเป็นรายได้ระหว่างเรียน	35

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (n = 210)
7. ด้านการประหยัด (ต่อ) 7.2 ครูและผู้ปกครองควรกวดขันการแต่งกายและค่านิยมการใช้ สิ่งของที่ไม่ให้ตามกระแสแฟชั่นหรือค่านิยมตะวันตก เพื่อความประหยัดและปลูกฝังการนิยมไทย.....	23

จากตารางที่ 14 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
สูงสุดเรียงรายด้านที่เสนอแนะจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านการประหยัด ควรจัดมีการบูรณาการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาหรือ
จัดตั้งชมรมริโซเกิด เพื่อนำเศษวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ใหม่หรือดัดแปลงให้มี
คุณค่าอยู่เสมอ จำหน่ายเป็นรายได้ระหว่างเรียน

ด้านวินัย ควรมีการจัดกิจกรรมการมีวินัยที่หลากหลาย เช่น การอบรม
หน้าเสาธงการเข้าค่ายพัฒนาจิต การโฮมรูม การประกวดมารยาทไทย เพื่อปลูกฝังพฤติกรรม
ที่ยั่งยืน

ด้านซื่อสัตย์สุจริต ควรกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละสถานศึกษา
เกี่ยวกับการไม่ลอกการบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน เพื่อให้ นักเรียนมีซื่อสัตย์สุจริตในอนาคต

ด้านความรับผิดชอบ ควรมีกิจกรรมพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน เช่น
การรักษาความสะอาด การดูแลรักษาต้นไม้ การตรงต่อเวลา

ด้านการปฏิบัติตามหลักศาสนา ควรมีรูปแบบการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติ
ตนตามหลักศาสนาแก่นักเรียนที่น่าสนใจ เช่น การชมการรุดนธรรมะ การสนทนาธรรมกับ
บุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ควรมีกิจกรรมการปลูกฝังนักเรียนเพื่อให้ความ
ช่วยเหลือผู้อื่นเสมอเป็นกิจตนเอง เช่น การแบ่งปันความรัก สิ่งของ และแรงงาน เพื่อ
ช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนและสังคม

ด้านความเมตตากรุณา ควรสอดแทรกการแสดงความคิดเห็นเมื่อเพื่อนประสบ
ความสำเร็จในการสอนแต่ละรายวิชา เช่น บทบาทสมมติ แสดงละคร ครูและผู้ปกครองทำเป็น
แบบอย่าง

ตารางที่ 15 แสดงความดีเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนตาม
ความคิดเห็นของครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (n = 140)
<p>1. ด้านวินัย</p> <p>1.1 ครอบครั้ว โรงเรียน และชุมชน ควรมีกิจกรรมพัฒนาการมีวินัยของนักเรียน เช่น สมุดบันทึกความดี ถนอมศรีหมู่บ้าน กลุ่มผู้ปกครองเครือข่ายพัฒนาวินัยนักเรียน.....</p>	11
<p>2. ความรับผิดชอบ</p> <p>2.1 ควรจัดทำโครงการอบรมสัมมนาเทคนิค วิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อแก่ครู เพื่อให้มีวิธีการสอนที่ตรงตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน.....</p>	12
<p>3. ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา</p> <p>3.1 ควรมีโครงการปฏิบัติธรรมร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อศาสนาที่แต่ละคนนับถือ.....</p>	11
<p>4. ด้านซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>4.1 ควรมีการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนในการยืมสิ่งของเพื่อน โดยครูและผู้ปกครอง ร่วมตรวจสอบและแนะนำทุกวัน เพื่อให้ตั้งคืนปากกา สมุด หนังสือ และสิ่งของอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ของตนเองคืนแก่เจ้าของเดิม.....</p>	12
<p>5. ด้านความเมตตากรุณา</p> <p>5.1 ครูและผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดีในการปลูกฝังความเมตตากรุณา เช่น การพาไปทำบุญ บริจาคสิ่งของ การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในแต่ละ โอกาส.....</p>	10
<p>6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่</p> <p>6.1 ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนควรปลูกฝังและตรวจสอบสิ่งของส่วนรวมเพื่อไม่ให้กักตุนหรือแอบซ่อนไว้ใช้เพียงผู้เดียว เพื่อให้มีการแบ่งปันแก่เพื่อนและญาติพี่น้อง.....</p>	11

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (n = 140)
7. ด้านการประหยัด	
7.1 โรงเรียนควรจัดแข่งขันการประหยัดใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า หรือการประหยัดน้ำและไฟฟ้าในชั้นเรียน เพื่อปลูกฝังพฤติกรรม การประหยัดที่ถาวรแก่นักเรียน.....	12

จากตารางที่ 15 พบว่า ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนสูงสุดเรียงแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านวินัย ครอบครั้ว โรงเรียน และชุมชน ควรมีกิจกรรมพัฒนาการมีวินัยของนักเรียน เช่น สมุดบันทึกความดี คนดีศรีหมู่บ้าน กลุ่มผู้ปกครองเครือข่ายพัฒนาวินัยนักเรียน
2. ความรับผิดชอบ ควรจัดทำโครงการอบรมสัมมนาเทคนิค วิธีการปลูกฝังความรับผิดชอบแก่ครู เพื่อให้มีวิธีการสอนที่ตรงตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
3. ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ควรมีโครงการปฏิบัติธรรมร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อศาสนาที่แต่ละคนนับถือ
4. ด้านข้อสัตย์สุจริต ควรมีการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนในการยืมสิ่งของเพื่อน โดยครูและผู้ปกครอง ร่วมตรวจสอบและแนะนำทุกวัน เพื่อให้ส่งคืนปากกา สมุด หนังสือ และสิ่งของอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ของตนเองคืนแก่เจ้าของเดิม
5. ด้านความเมตตาากรุณา ครูและผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดีในการปลูกฝังความเมตตาากรุณา เช่น การพาไปทำบุญ บริจาคสิ่งของ การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในแต่ละโอกาส
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนควรปลูกฝังและตรวจสอบสิ่งของส่วนรวมเพื่อไม่ให้กักตุนหรือแอบซ่อนไว้ใช้เพียงผู้เดียว เพื่อให้มีการแบ่งปันแก่เพื่อนและญาติพี่น้อง
7. ด้านการประหยัด โรงเรียนควรจัดแข่งขันการประหยัดใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า หรือการประหยัดน้ำและไฟฟ้าในชั้นเรียน เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมประหยัดที่ถาวรแก่นักเรียน

ตารางที่ 16 แสดงความถี่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (n = 35)
<p>1. ด้านวินัย</p> <p>1.1 โรงเรียนควรร่วมกันแก้ไขการไม่หนีเรียน เช่น การเช็ชชื่อหน้าเสาธง ตอนเช้า การเช็ชชื่อแต่ละคาบเรียน การลงเวลาก่อนกลับบ้านแต่ละวัน</p>	3
<p>2. ความรับผิดชอบ</p> <p>2.1 โรงเรียนและผู้ปกครองควรปลูกฝังความรับผิดชอบต่อร่วมกัน เช่น การช่วยเหลืองานบ้าน การเลี้ยงน้อง การทำเวรความสะอาด และดูแลรับผิดชอบความประพฤติของที่บ้านหรือนักเรียนรุ่นน้อง</p>	2
<p>3. ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา</p> <p>3.1 โรงเรียนควรนำหลักการฝึกสมาธิมาพัฒนานักเรียน เพื่อให้มีคุณธรรม จริยธรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี</p>	4
<p>4. ด้านชื่อเสียงสุจริต</p> <p>4.1 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมสอดแทรกเกี่ยวกับการปลูกฝังการไม่คอร์รัปชั่นคนโกงใคร เช่น บทบาทสมมติละคร หรือการยกย่องชมเชยหน้าเสาธงกรณีเก็บสิ่งได้แล้วนำมาแจ้งโรงเรียน</p>	3
<p>5. ด้านความเมตตากรุณา</p> <p>5.1 ครูและผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดีในการอาสาหรือความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ</p>	2
<p>6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่</p> <p>6.1 โรงเรียนควรมีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การเข้าค่ายอาสาพัฒนา</p>	3
<p>7. ด้านการประหยัด</p> <p>7.1 โรงเรียนควรประกวดแข่งขันและมอบรางวัลเกี่ยวกับการประหยัดน้ำและไฟฟ้าของสถานศึกษา ที่บ้านของตนเอง และชุมชน ในระดับห้องเรียน</p>	

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนสูงสุดเรียงแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านวินัย โรงเรียนควรร่วมกันแก้ไขการไม่หนีเรียน เช่น การเช็คชื่อหน้าเสาธง
ตอนเช้า การเช็คชื่อแต่ละคาบเรียน การลงเวลาก่อนกลับบ้านแต่ละวัน

2. ความรับผิดชอบ โรงเรียนและผู้ปกครองควรปลูกฝังความรับผิดชอบร่วมกัน
เช่น การช่วยเหลืองานบ้าน การเลี้ยงน้อง การทำเวรความสะอาด และดูแลรับผิดชอบความ
ประพฤติน้องที่บ้านหรือนักเรียนรุ่นน้อง

3. ด้านการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา โรงเรียนควรนำหลักการฝึกสมาธิมาพัฒนา
นักเรียน เพื่อให้มีคุณธรรม จริยธรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

4. ด้านซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนควรจัดกิจกรรมสอดแทรกเกี่ยวกับการปลูกฝัง
การไม่คอร์รัปชั่นคดโกงใคร เช่น บทบาทสมมติ ละคร หรือการยกย่องชมเชยหน้าเสาธงกรณี
เก็บสิ่งได้แล้วนำมาแจ้ง โรงเรียน

5. ด้านความเมตตากรุณา ครูและผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดี
ในการอาสาหรือความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โรงเรียนควรมีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการเสียสละ
ประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การเข้าค่ายอาสาพัฒนา

7. ด้านการประหยัด โรงเรียนควรประกวดแข่งขันและมอบรางวัลเกี่ยวกับ
การประหยัดน้ำและไฟฟ้าของสถานศึกษา ที่บ้านของตนเอง และชุมชน ในระดับห้องเรียน